

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 93 (6252)

29.10.1991

Mazumtirdzniecības cena 20 kapeikas

Rajona TDP prezidijā

DAUDZ UN DAŽĀDI

23.oktobrī prezidija sēde ilga četras stundas, un tajā tika skatīti daudzi un dažādi jautājumi.

Vispirms prezidijs sprieda par deputātu apmācībām. Desmit deputātiem būs iespēja apmeklēt kursus, ko par pašvaldību darba organizēšanu rīko Latvijas Universitāte. Viens cilvēks (prezidijs ieteica Ilgvaru Muzikantu) novembrī dosies uz Pērnavu, kur konferenci „Baltijas municipālā privatizācija” rīkos ASV Baltijas Fonds. Sēdes laikā radās lieliska ideja par dažiem jautājumiem lektorus no Rīgas aicināt uz rajonu — visu deputātu informēšanai.

Par Latvijas pašvaldību savienību, kas patlaban republikā organizējas, domas dalījās. Savienība varētu būt gan kārtējā birokrātiskā organizācija, gan reāls spēks, kā zemāko līmeņu pašvaldībām ietekmēt republikas parlamentu. Ista skaidrības nav, tāpēc tika nolemts prezidija locekli Andreju Garjāni deleģēt uz rajonu pašvaldību pārstāvju sanāksmi, kas šonedēļ notiks Rīgā. Cik zināms, drīz notiks Latvijas Pašvaldību savienības dibināšanas kongress, un biedra nauda mūsu rajonam šai organizācijā varētu būt ap 40 tūkstošiem rubļu. Prezidija locekļi uzskatīja, ka vieni nevar izlemt par iestāšanos vai neiestāšanos savienībā. Tāpēc pirms tam tiks uzklauti visu pagastu un rajona deputātu viedokļi.

Prezidijs uzklautāja Preiļu vecticībnieku draudzes lūgumu — palīdzēt baznīcas celtniecībā — un nolēma jau šogad piešķirt 100 tūkstošus rubļu (ne skaidrā naudā, bet apmaksājot rēķinus par paveikto darbu). Tika solīts, ka tikpat lielu summu celtniecībai iespējams piešķirt arī nākošgad. Sākotnējais aprēķins, ka baznīcas celtniecība izmaksās 430 tūkstošus rubļu, pašreizējos apstākļos draud strauji pieaugt, taču draudzes pārstāvji pārliecinoši prezidiju, ka paši saviem spēkiem, ar sponsoru un draudzes locekļu ziedojumiem spēš savu baznīcu uzcelt. Jāpiebilst, ka, kompensējot kādreizējās rajona izpildkomitejas rīkojumu par baznīcas nojaukšanu, pašreizējā izpildkomiteja jau ir apmaksājusi baznīcas celtniecības dokumentācijas izstrādāšanu.

Sakarā ar rajona zemessargu lūgumu palīdzēt viņiem iekārtoties jaunajās telpās prezidijs rajona izpildkomitejai uzdeva pagaidām pēc rēķina apmaksāt zemessargu izdevumus. Šo aizdevumu sakarā ar to, ka zemessargi ir republikas, bet ne rajona pakļautības formējums, vēlāk nāksies rajona izpildkomitejai atgriezt. Vēl zemessargu pārstāvim Jāzepam Švalbēm ieteikts turpmāk ar sadzīvīskiem jautājumiem un kaimiņu ķildām prezidijā negriezties.

Prezidijs atbalstīja lūgumu noslēgšanu ar Līvānu celtniecības materiālu un metāla konstrukciju kombinātu. Saskaņā ar to rajona izpildkomiteja apņemas kombinātam piešķirt divas automašīnas „Žiguli” (ja tās 1991.gadā rajonam tiks iedalītas), bet kombināts piegādās 100 000 ķieģeļu (300 rb), par tūkstoti gab.). Šis darījums nepieciešams, lai nodrošinātu gāzes vada celtniecību.

Nolemts nākošo rajona TDP sesiju sasaukt 13.novembrī un tajā izskatīt jautājumus par tirdzniecību, par izmaiņām rajona budžetā, par uzņēmumu izdošanu pašvaldībām, uzklaut izveidotas komisijas ziņojumu par rajona izpildkomitejas darbu, kā arī ļoti daudzus jautājumus izskatīt sadaļā „Dažādi jautājumi”. Līdz sesijai pēc LTF Preiļu nodaļas lūguma prezidijs uzdeva pārstāviņajai tirdzniecības komisijai kopā ar LTF Preiļu nodaļas ieteiktajiem pārstāvjiem veikt rajona patērētāju biedrību darba pārbaudi, kā arī iepazīties ar tirdzniecības darbību kaimiņu rajonos.

Prezidijam bija iesniegts jautājums par deputātu skāndālistu V.Šulti no Upmalas pagasta. Prezidijs uzdeva deputāta uzvedību izskatīt Upmalas pagasta deputātu sesijā.

Visām pagastu padomēm prezidijs ierosināja pārskatīt savu atbrīvoto štata darbinieku algas atbilstoši pieaugošajai dzīves dārdzībai.

Tā kā Ilgvars Muzikants šīs dienās devies līdz rajona zemniekiem uz Dāniju, prezidijs vispirms viņu pilnvaroja tur uzstāties prezidija vārdā.

Vairākos jautājumos pēc to izskatīšanas nolemts galīgo lēmumu pieņemt rajona TDP sesijā. Šie jautājumi bija:

— par rajona izpildkomitejas piedalīšanos SIA dibināšanā (tā kā runa ir par rajona izpildkomitejai uz atvieglotiem noteikumiem piešķirto brokera vietu biržā un par izpildkomitejas līdzdalību SIA ar 70 tūkstošiem rubļu no rajona budžeta, līdz sesijai ar šo jautājumu vēl iepazīties tiesisko jautājumu pastāvīgā komisijā);

— par viesstrādnieku izmantošanu 1990.gadā („nogrēkojušās” organizācijas — „Lauktechnika”, SCO un Līvānu PMK pieaicinājušās darbā viesstrādniekus bez rajona izpildkomitejas akcepta, līdz ar to stājies spēkā republikas Ministru Padomes lēmums par šo „migrantu apmaksāšanu”);

— par Rudzātu palīgskolu (šķiet, pienācis laiks izbeigt bezgalīgu šī jautājuma atlikšanu. Prezidija viedoklis: ievēlāk un lētāk būs celt jaunu palīgskolas kompleksu (bet — kur?), nekā glābt jau esošo skolu);

— par līdzekļu piešķiršanu Jersikas pagasta lauksaimniecības servissam „Palīgs” (servissam, kas būs Jersikas pagasta pašvaldības uzņēmums, nepieciešami no rajona budžeta 200 tūkstoši rubļu. Prezidijs nolēma principiāli šo ideju atbalstīt un naudu, ja iespējams, no rajona budžeta piešķirt, bet — ar sesijas lēmumu).

Prezidija locekļi Jānis Liepa izteica iebildumus sakarā ar to, ka bez saskāpošanas ar prezidiju rajona izpildkomiteja uzsākusi dažu objektu celtniecību, kā arī ierosināja, gatavojot celtniecības plāna projektu 1992.gadam, kapitālieguldījumu un finansēšanas sadalījumu veikt proporcionāli iedzīvotāju skaitam konkrētajā apdzīvotajā vietā.

Viens no šai sēdē paredzētajiem jautājumiem — par izmaiņu nepieciešamību rajona pašvaldības struktūrā — atstāts izskatīšanai nākamajā prezidija sēdē, taču jau šoreiz nolemts, ka prezidijam (būtībā — visai deputātu padomei) nepieciešams atbrīvotais darbinieks — sekretārs, kas koordinētu prezidija darbu.

Vēl var pagūt

Parakstīšanās uz rajona laikrakstu „NOVADNIEKS” beidzas 31.oktobrī.

Sestdien, 2.novembrī Rīgā notiks Latvijas Jaunatnes progresa savienības kongress. Tajā tiks spriests par LJPS turpmākajiem uzdevumiem, kā arī izdarītas izmaiņas organizācijas Statūtos un Programmā. No LJPS Preiļu rajona organizācijas kongresā piedalīsies divas delegātes — Ināra Jokste un Dace Verbicka.

Kuru katru dienu jaunajās telpās darbu sāks Preiļu bērnu mūzikas skola. Vēl tikai skolotājam dažās klasēs... jāizkrāso grīdas un jāsapaida, kad ēku pieslēgs apkurei.

Nedaudz bēdīgāks skats uz „jurgiem” ir rajona skolēnu jaunrades namam. Direktore teic, ka viņu jaunajām telpām vēl vajadzīgs remonts, turklāt — vairākus kabinetus joprojām aizņem rajona zemnieku un dabas un pieminekļu aizsardzības organizāciju vadība.

Ne cik sen ziņojām, kā tika sadalītas LKP rajona komitejas īpašumā bijušās automašīnas. Kailsības tikko norimušas, bet no republikas Augstākās Padomes saņemts rīkojums minēto transportu sūtīt uz Rīgu. Kā uz šo „centralizēto sadales” priekšlikumu reaģēs rajona vadība, „Novadniekam” nav zināms.

Vislatgales deju svētki notiks 20.—21.jūnijā. Pie šādas domas nonākuši rajona deju kolektīvu vadītāji. Šo iniciatīvu atbalsta arī kolektīvu virsvadītāja Sarma Freiberga. Vai Preiļiem izdosies šo ideju piezēmt, — tas lētā mērā ir atkarīgs no mūsu pašvaldībām un sponsoru palīdzības.

Noslēgumam tuvojas darbs pie pirmās mākslas filmas latgaliešu valodā „Cilvēka bērns”. Jāņa Streiča filmā Romuāldam Ancānam harmonikas „palīdz” spēlēt Vanagu puses vecais kāzu muzikants Jānis Patmal-

Ziņas

nieks. Viņš patlaban Rīgas kinostudijā piedalās filmas ieskaņošanā.

Līvānu bērnu mūzikas skolā šogad mācās 192 audzēkņi, 33 no viņiem — pirmo gadu. Tāpat pirmo gadu uz skolu iet mūzikas teorijas priekšmetu pasniedzēja Iveta Grecka — J.Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolas absolvente. Bet divas Līvānu mūzikas skolas beidzējas — Anda Bikauniece un Inese Vucāne — uzsāka studijas mūzikas specialitātē Daugavpilī.

Dzija rosība šobrīd valda Aglonā. Gan pašvaldības, gan sabiedrības prātus nodarbina doma: „Kā mēs spēsim sevi parādīt?” Bet parādīties vajadzēs pirmajiem, jo ar Aglonas pagastu Latgales televīzija aizsāk raidījumu ciklu „Sābrī” — par visiem novada pagastiem.

Preiļu pilsētas padome apstiprinājusi nolikumu par municipālo policiju. Kārtību pilsētā uzraudzīs seši policisti. Viņu priekšnieks būs Jānis

Vaivods, kurš līdz šim strādāja par rajona izpildkomitejas šoferi.

Katoļu draudzei Latvijas brīvvalsts laikā Preiļos piederēja māja Aglonas ielā (tagad te atrodas skolēnu jaunrades centrs), bet vecticībnieku draudzei — Raiņa bulvārī (tagad — sēkļu veikals). Izpildot abu draudžu lūgumu, pilsētas pašvaldība nolēmusi abas šīs ēkas atdot to kādreizējiem īpašniekiem.

Pašvakdībai aktīvāk jāiekļaujas pils atjaunošanas darbu organizēšanā. Šādu priekšlikumu Preiļu pilsētas deputātiem izteicis rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs I.Sņikers. Līdz ar to pilsētas pašvaldība turpmāk piedalīsies pārrunās un izteiks savus ierosinājumus gan par sadarbības formām ar ārējumu firmu, gan apsvērs pils izmantošanu perspektīvā. Tā meklēs arī iespēju algot speciālistu, kuram būs jāklūst par pils atjaunošanas darbu koordinatoru.

Turpinās Preiļu pašvaldības konflikts ar dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienības direktoru V.Limani. Pēdējā pilsētas padomes sesijā, kas notika 24.oktobrī, deputāti nolēmuši uzrakstīt vēstuli rajona prokuroram A.Pauram. Pašvaldība uzskata, ka V.Limani, kurš ir gan amatpersona, gan arī privātfirmas „Lival” organizētājs, rīkojies nelikumīgi, pārdodot apvienības kravas automašīnas (tātad valsts īpašumu) privātuzņēmumam. Tāpēc deputāti savā vēstulē lūdz rajona prokuroru pārbaudīt, vai šajā darījumā nav noziedzuma sastāva.

Ar mājinieku ceļavārdiem un baltu puķi pogcaurumā

Pagājušceturtdien rīta pusē Preiļos bija neparasts notikums. Pēc piecdesmit gadu pārtraukuma neatkarīgās Latvijas armijā dienēt devās pirmie septiņi jaunekļi no mūsu rajona.

Šis notikums puīšu dzīvē ir pietiekami svarīgs, lai dienestā pavadīšana būtu svinīgāka un cilvēcīgāka nekā daudzus gadus līdz šim, kad jauniešauktie pa nakti tumsu steidzīgi tika sadzīti autobusos un aizvesti nezināmā virzienā... Šoreiz puīšiem un viņu pavadiņiem par prieku spēlēja Preiļu 1.vidusskolas kapela. Jauniešauktos sveica valsts dienesta rajona pārvaldes priekšnieks Antons Andžāns. Topošos Latvijas sargus uzrunāja un katram roku paspieda rajona TDP prezidija priekšsēdētājs Ilgvars Muzikants.

Protams, armija visās valstīs ir armija un dienests visos laikos ir dienests — ar savu grūtumu, savu disciplīnu un pienākumiem. Taču torīt ikviens pavadiņš, šķiet, padomāja par to, kāda tad būs jaunās Latvijas armija, kādu to veidos šie puīši? Jo

— vai būs brīva Latvija, vai būs brīva armija (brīva no „ģedovščinas”, no pazemojumiem un truluma), daudzējādā ziņā atkarīgs no viņiem — mūsu zēniem. Arī no šiem, no pašiem pirmajiem.

Astoņpadsmit mēneši — kas nu tur liels, taču puīšiem tika stingri piekudināts neaizmirst mājiniekus, rakstīt vēstules vecākiem un nomainīt savas meitenes pret rīdziniecēm!

... Vēl tikai „Div’ dūjiņas” jānosplēd, vēl tikai par jauko Anniņu dziesma līdz galam jānodzied... (Ak, šīs strēlnieku dziesmas, kas tik labi šai rītā iederas un ko vēl nesen pat ballēs nedrīkstējām „uzraut”!). Vēl māmuļai kāda asara (pirmā sniega pārslā?) no vaiga jānotrauc, un dēliem jau jādodas ceļā...

Cerēsim, ka republikas Iekšlietu ministrijas formējumos, kur pirmā iesaukuma puīši dienēs, Ojārs Seils no Upenieku pagasta, Nikolajs Mihailovskis no Stabulnieku pagasta, Māris Trūps no Galēnu pagasta, Māris Škelts no Līvāniem, Jānis Mačāns no Preiļu pagasta, Ivars Vagalis no Preiļiem un Ainārs Anspoks no Saunas pagasta parādīs sevi kā vīri, kas apzinās savu pienākumu un kuriem var uzticēties.

S.Jokste

Attēlā: 24.oktobris.Preiļi.Vēl — mājās...

J.Silicka foto

Līvānu pilsētas TDP sesijā

Vieni aiziet, pārējie turpina strādāt

Laikraksta iepriekšējā numurā lasītājus informējām, ka 18.oktobrī notika Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomes sesija, kurā trīs deputāti atteicās no saviem mandātiem. Taču — vieni aiziet, bet pārējie turpina strādāt. Kādas jautājumus vēl izskatīja sesijā? Par to — pilsētas padomes un valdes priekšsēdētājs Arnolds Jēlīsejevs.

Deputātu grupa sesijai bija iesniegusi plašu sarakstu ar pretenzijas pret saimniecisko un ekonomisko jautājumu risināšanu pilsētā (tirdzniecību, ēku nodošanu privātuzņēmējiem, apkalpojošo sfēru, komercbraucieniem uz Poliju utt.). Nākošajā sesijā visas pretenzijas pa punktiem izskatīšot, kā arī par patērētāju biedrības darbu aicināšot atskaitīties Līlijū Stumbiņai. Tāpat kā pagājušajā sesijā, arī šoreiz skatījis jautājums par slēgto pilsētas bērnu dārzu, kas atradās stikla fabrikas rūpnieciskajā zonā. Ar pilsētas valdes lēmumu bijušais bērnu dārzs bija nodots siltumtīklu direkcijas kantora vadījumam, taču deputāti uzskatīja, ka šis lēmums jā anulē un direkcijai telpas jāatstāj, bet bijušajā bērnu dārzā jāiekārto alternatīvas tirdzniecības uzņēmums.

A.Jēlīsejevs uzskata, ka šīs sesijas lēmums radījis pilsētai problēmas ar siltumapgādi, un paziņoja, ka izmantos savas tiesības uz 10 dienām sesijas lēmumu apturēt, lai to vēlreiz pārskatītu.

Arhitekts Žanis Krauklis no Rīgas, no „Pilsētasprojekta“, iepazīstināja deputātus ar Līvānu pilsētas ģenerālās attīstības plāna projektu. Deputāti atzina to par pieņemamu, uzskatot, ka tikai pie dažiem jautājumiem vēl nedaudz jāpiestrādā.

Deputāti nolēma griezties rajona TDP ar lūgumu iekļaut pilsētas teritorijā daudzu uzņēmumu rūpnieciskās zonas, kas līdz šim skaitās Jersikas pagasta teritorijā. (Kopskaitā tie ir 252 hektāri.) Sesija apstiprināja līdz šim pilsētā nebijušu amatu nepieciešamību. Turpmāk Līvānos būs: pilsētas arhitekts, pasu režīma inspektors, kapitālās celtniecības vienotās pasūtītāju daļas priekšnieks.

Deputāti nolēma griezties republikas Augstākajā Padomē ar lūgumu paātrināt jautājuma izlemšanu par kompensāciju izdevotājiem, kuri aizbrauca no republikas un atstāj savu dzīvokli pilsētā.

Ar sesijas lēmumu daži cilvēki (pārsvārā — vienu) invalīdi un izdzīvotāji, kuriem parasti applūst viņu teritorijas) atbrīvoti no zemes nodokļa maksājumiem. Sesija apstiprināja vairākus pilsētas valdes lēmumus. Piemēram, par 50 objektu (medicīnas, izglītības, kultūras, sadzīves pakalpojumu, kā arī dzīvojamā fonda) pāriešanu pilsētas pašvaldības īpašumā. Apstiprināts pilsētas valdes izstrādātais attīstības perspektīvais plāns tuvākajiem 5 gadiem. Pilsētas padome nolēma griezties pie rajona vadības ar lūgumu iekļaut celtniecības plānā objektus, kuriem ir projekta dokumentācija: infekcijas slimnīca, 75 dzīvokļu dzīvojamā māju, bērnu bibliotēkas piebūvi un estrādi, izlēma, ka jāsāk projektēt piebūves abām vidusskolām, piebūvi Līvānu zonālajai slimnīcai, inženieritīklu jaunajam dzīvojamam masīvam „Upmaļi“, viesnīcu, jaunu pilsētas ūdens ieguves vietu, katlu māju vai TEC Dubnas labajā krastā. Deputāti nolēma piedāvāt privātuzņēmējiem celt piebūvi pilsētas sadzīves pakalpojumu namam.

Pierakstīja
S.Jokste

Jānis Grišāns bija laikabiedrs tiem Latgales kultūras un politiskajiem darbiniekiem, kuru jubilejas atzīmējam — Valērijai Seilei, brāļiem Skrindām, Francim Trasunam un citiem, kopā ar viņiem ar sirdi un dvēseli cīnījās par mūsu novada atkalapvienošanu ar visu Latviju, bet, kad nopirka šīs dzirnavas Kamepecā, aizgāja no politiskās arēnas un tāpat ar visu sirdi un dvēseli piekērās to rekonstrukcijai un paplašināšanai, pievērsās savam darbam. Vecās koka siles vietā uzbūvēja betonētu kanālu ūdens padevei uz turbīnas lāpstnām, ieviesa papildus pakalpojumus zemniekiem. Graudus malt uz Šeijeni veda no tāienes, cilvēki gaidīja savu rindu, un klientu ērtībām melderis iekārtoja kaut ko līdzīgu viesnīcai, kur viņi varēja gatavot siltas pusdienas. Bija stallis zirgu novietošanai un nojume ratiem un ragavām. Melderis organizēja upes gultnes padziļināšanu aiz turbīnas, lai būtu lielāks ūdens kritums un gaņģi grieztos jaunākā, uzceļa skaistu māju ar diviem stāviem, kur bieži brauca atpūsties daudzi no tajos laikos pazīstamiem darbiniekiem.

J.Grišānam piederēja arī zemes gabals pie visiem labi zināmā akmens ar uzrakstu poļu valodā, no kura cēlies vietas nosaukums un kurš guļ starp Tartakas iztekām. Vēlāk palīgaizsprostu ar noteikumu, ka saņem zināmu daudzumu elektroenerģijas, atvēlēja katoļu biedrībai un tās pārstāvim, nenogurdināmajam deķānam un izglītības darbiniekam Aloizam Brokam ar piebildi, ka arī viņš stingri raudzīsies, lai ezera līmenis tāpat pastāvīgi būtu pie atzīmes.

1941.gada notika visiem mums labi zināmais. 14.jūnijā dzirnavu īpašniekiem, viņu mazajam dēlam Olgertam un meitai Lidijai tika pavēlēts ņemt līdzi mantas, kas bija paņemamas, un doties līdzi uz Rušonas dzelzceļa staciju. Te viņi uz visiem laikiem šķīrās no tēva, te Lūcija ar bērniem sāka Golgātes ceļu uz Sibīriju. Par šīs ģimenes sūro likteni, tāpat kā par laimīgajām un darba priekā pilnajām dienām dzirnavās līdz tam, var pastāstīt apjomīgās grāmatas, bet arī tad nebūs viss pateikts. Pēc kāda laika Gri-

šānus atbrīvoja no trimdas, bet drīz viņus aizveda atpakaļ. Un tikai 1957.gadā viņi beidzot saņēma tiesības dzīvot Latvijā.

Dzimtajā Kamepecā Olgerts atgriezies pavisam nesen, savā mājā varēja ienākt tikai 13.jūnija vakarā,

tik augstu, lai ezers neiet bojā, tagad par visu nevienam nav daļas. Pat Preiļu sadzīves pakalpojumu kombinātam, kurš daļa no bijušajām dzirnavu ēkām turpina turēt vilnas kāršanas ceļu. Ja iedomājas, ka 1930.gadā te bija melderā ģimenes

Ezers prasa palīdzēt

Dabai bija labpatiesies izdarīt tā, ka Rušons (ezers) savāc ūdeņus no plašas apkāmes — vairākiem maziem ezeriņiem ar caurtekām gandrīz no četrus simtus kvadrātkilometru platības, bet to, kas pašam par lieku, atdod tālāk ar vienu pašu upīti Tartaku, tiesa gan — ar veselām divām iztekām. Un tā viss bija pareizi un bija labi, kamēr neiemašijās cilvēks. Diemžēl nezinu, kam pirmajam bija ienācis prātā uz vienas no iztekām uzbūvēt ūdens dzirnavas, bet uz otras — aizsprostu, bet ļoti labi zinu, kā te viss bija dzirnavnieka Jāņa Grišāna un viņa dzīvesbiedres Lūcijas valdīšanas laikos. Pateicoties labiem cilvēkiem saglabājušies oficiālie dokumenti, kuros strikti ierakstīts: jebkuros apstākļos ūdens līmenis ezerā jānotur tā, lai skalotos pie atzīmes dzirnavu ēkas stūrī. Un šis priekšraksts tika stingri ievērots.

tās gadadienas priekšvakarā, kad viņu ģimene tik cietirdīgi un ne par kādiem grieķiem tika izrauta no šī stūrīša un iemesta nelaimīgu atvarā.

Olgerts Grišāns ieraudzīja nodedušās dzirnavas, no kurām palikušas tikai kņeģeļu sienas, tukšgaitā griezošos turbīnu, visu aizmirstā aizsprosta iegrūvušo daļu un kādreiz palu ūdeņus, kad nebija kam nomierināt satracināto Rušonu, ūdenim izrakto grāvi, apejot aizsprostu, salauzītos reģģus... Vārdu sakot, postāžu. Ezera līmenis nosēdies par 75 centimetriem zemāk par kritiskā līmeņa atzīmi. Tas nozīmē, ka atsejās lēzenie krastī, kur seklajos ūdeņos bija planktona pārbagātība, kur saules siltajos staros no zivju iekriem izperinājās mazuli un varēja dzīvot, baroties un augt. Lielā mērā samazinājies ezera ūdens spogulis, negatīvi rosībā aug nezāles un mel-dri...

To visu ieraudzīja pāmākušais melderā dēls, un sirds sažņaudzās: viņa bērniņā pagastā nebija cilvēka, kurš nezinaja, cik svarīgi ūdeni turēt

dzīvoklis, bet pēc tam, kad viņš upes otrā krastā uzceļā māju, to pārveidoja par ražošanas telpu un viesnīcu tālajiem iebraucējiem, kur viss bija skaisti, pamalīgi un kārtīgi, un redzēt, kā ir tagad, tad ļoti taustāmi varam stādīties priekšā, ar ko viss beigts, ja pie mums saglabātos at-tūstīti sociālisms.

Olgerts Grišāns cēla trauksmi. Redzot, kā te dzīvo un strādā vilnas kārsēji un ko kombināts vispār izdarījis ar dzirnavām, atradis tukšu vietu tur, kur agrāk stāvēja par lielu naudu pirktas mašīnas, viņš nedomāja palīdzību meklēt šajā uzņēmumā, bet nolēma to rast vietējā lauksaimniecības skolā, kas ir kaimiņos, pagasta valdē. Un tagad viņš man lūdz uzrakstīt, ka ļoti pateicīgs pagasta vecākajam Viktoram Jonānam, skolas direktoram Visvaldim Kursim, viņa vietniekam Evaldam Ancānam kopā ar skolas palīgsaimniecības vadītāju Jāni Škaparu, valsts saimniecības direktora vietniekam Jānim Džeriņam un patērētāju biedrības priekšsēdētājam An-

tonam Beķim, zvejnieku sabiedrības „Ezerzeme“ priekšsēdētājam Pēterim Kotānam un citiem.

Uzrotijis piedurknes, dzirnavu mantinieks ķeries glābt to, ko vēl var — remontēt aizsprostu, palaisti ūdeni pa apvedkanālu un caur turbīnu, attiecīgi to nostiprinot, novākt kūdras slāni un uzbūvēt drošu dambi tur, kur ezers jau vienreiz atradis vietu izlauzties līdz upei un sagādājis cilvēkiem daudz nepatīkšanu. Viņš sacerēja prasību pagasta valdei, kurā pa punktiem un apakšpunktiem uzskaitīja, kas vajadzīgs ezera glābšanai (tās autoram ir augstākā tehniskā izglītība un vadoša darba pieredze) un panācis, ka pieņemts attiecīgs lēmums. Diez vai kāds būtu tik tālu aizdomājies, varbūt atjēgtos tikai tad, kad kārtējo palu laikā ezers beidzot galīgi sagrautu aizsprostu un appludinātu daļu no Jaunaglonas (Kamepecas) ciemata. To mēs varam, bet nelaimī laikā novērst — ne vienmēr.

O.Grišāns savā „petīcijā“ paredzēja visu, taču sākumā nespēja noticēt, ka radīs atbalstu. Tāpēc pats sameklēja dēļus un naglas un stājās pie darba. Tad nu gan pamanīja, ka lieta nav vis pa jokam. Šobrīd zvejnieki jau atjaunojuši slūžas pie bijušās hidroelektrostacijas, sāka projekta īstenošanu dzirnavu aizsprosta sistēmas nostiprināšanā, aizsprosta un turbīnas sakārtošanā, novākti kokki, kas traucēja darbā.

Ļoti labi, ka, par laimi, dzirnavās beidzot atgriezies tāds neatturams cilvēks, kā to cēlāja un veidotāja J.Grišāna dēls. Varbūt tieši viņš būš tas, kurš ne tikai glābs ezeru, liks tam miermīlīgi strādāt cilvēku labā un novērsīs lielu nelaimi, ko varētu radīt plašas dzīvojamās zonas un iekoptas zemes applūšana, bet arī atjaunos pašu dzirnavu darbu sākotnējā ar hesu? Mūsu tikšanās reizē to viņš neapspolēja, bet arī nenoliedza. Laiks rādīs. Man personīgi gribētos ticēt, ka veco dzirnavu ēkas no sarkaniem kņeģeļiem celtās sienas, kas vēl tik stipras pēc visa, ko pieredzējušais un uz kurām rotājas uzraksts „Roku 1833“ (1833.gads), atkal atdzims un pa tām izlīs klusa darbīga sirds — turbīnas dūkoņa.

Antons Rancāns

Šodienas liek sākt domāt no švairs astoņpadsmitgadīgai būtnei, kad vienā bezrūpībā aizvērtas vidusskolas durvis, bet gan — arī sešpadsmitgadīgām, pat četrpadsmit, piecpadsmit gadus vecam jauniešiem. Un viņa vecākiem. Prast novērtēt un iedziļināties sava bērna interesēs un redzēt, kādā gultnē tās ievirzās. Vidusskolas gādi jau nāk ar konkurētu jautājumu — ko izvēlēties? Un šī izvēle ir kā pirmjais uz viēnām sliedēm, aiz kurām jau visi vilcieni aiztraucas katrs savā virzienā. Protams, var gaitu pēc tam vēl izmainīt, tikai tas ir pietiekoši sarežģīti un ilgstoši.

Pagājušajā mācību gadā republikā vidusskolas eksperimentā kārtā jau varēja mācīties pēc izvēles sistēmas. Šogad šāda sistēma ieviesta visur.

Izglītības ministrija piedāvāja divus ieteikumus: kad profilkursus sāk apgūt jau no 1.septembra un kad tiem pievērsās mācību gada vidū — no Jaungada. Līvānu 1.vidusskola ir izvēlējusies šo otro variantu.

Mācību darba organizēšanā pāreja uz šādu sistēmu ir nopietns process, tāpēc šajā skolā, jau iepriekšējo mācību gadu nobeidzot, pavasarī, sākās sagatavošanas darbs astotajā un devītajās klasēs. Galvenokārt, uzsverot lielo atbildības nozīmi par pareizu izvēli. Arī vecākiem sapulcēs tika sniegta plaša informācija. Jau līdz iestāju eksāmeņiem vidusskolā vajadzēja skolēniem aizpildīt un parakstīt speciālas anketas, lai būtu skaidri prognozējamie priekšmeti. Arī vecākiem ar saviem parakstiem bija jāaplicina, ka viņi zina un ir mierā ar to, ko viņu bērni grib turpmāk mācīties izvēles kārtā. Bet, ja kāds pa vasaru bija izdomājis ko citu, septembra pirmajās dienās savu vēlēšanos varēja koriģēt.

Un tā pašlaik katrs vidusskolēns bez pieciem obligātajiem priekšmetiem* (atgādinājumam — tie ir latviešu valoda un literatūra, krievu mācībvalodas skolām — krievu valoda, matemātika, svešvaloda, Latvijas un pasaules vēsture, fiziskā audzināšana, latviešu valoda — tikai krievu skolām) apgūt vēl septiņus pēc savas izvēles.

Starp citu, skolotājus nedaudz māca bažas, ka populārākie priekšmeti padziļinātai apgūša-

biedrība”, tālāk populārākie ir ķīmija, bioloģija un fizika. Praktiski visi zēni izvēlējušies gan traktormācību, gan amatniecību (darbu ar koku), bet meitenes — mājsaimniecību. Kāds jaunietis kā izvēles kursu vēlējis padziļināti mācīties galdniecību, diemžēl skolai rodas problēma maksāt pasniedzējam, kurš māca vienu audzēkni. Taču nav atmests ar roku puīša nodomam, varbūt ar rūpnīcu palīdzību izdosies rast kādu risinājumu.

Izvēle.Tas nozīmē atbildību

nai būs tie vieglākie. Tomēr tā nenotika, Līvānu jaunā paaudze labprāt izvēlējās arī eksaktos priekšmetus. Skola piedāvāja ļoti plašu izvēles priekšmetu programmu — tā sastāv no 12 nosaukumiem. Piemēram, arī vizuālo mākslu, ar domu, ja kāds pēc vidusskolas apgūtu profesiju, kur nepieciešama arī rasēšana un zīmēšana. Arī, piemēram, kultūras vēsturi. Tāpat māksliniecisko pašdarbību, ja kāds domā savu turpmāko dzīvi saistīt ar kultūras darba organizēšanu. Un padziļināta šī kursa apguve nozīmē arī to, ka skolēnam ir jāizvēlas skolas koris, dramatiskais vai deju kolektīvs un visi trīs gadi tajā jādarbojas, protams, ja ir iespēja un vēlēšanās, atļaut papildus nodarbošanās arī pilsētas kolektīvos.

Vislielākā piekrišana vidusskolēnu vidū izrādījusies ģeogrāfijai un informātikai, tad seko mācību kurss, kas saucas „Cilvēks un sa-

izvēles priekšmetu sistēma nāk ar savu lielu problēmu! Kad klases sadalās daudzās grupiņās katra uz savu stundu, kur rast telpas visiem? Skola jau tā ir pārpildīta. Ir ierosinājumi uz skolu nākt arī sestdienās.

Tik lielā skolā izvēles priekšmetu sistēma rada arī citu problēmu. Izkombinē un sadalā stundas, cik vien vari rūpīgi, tomēr kādai grupai pa stundai gadās brīvai. Starp citu, Līvānu 1.vidusskola ir ieviesusi tādu amatu kā dispečers, ko papildus matemātikas skolotāja slodzei ir uzņēmusies skolotāja Elga Sarnoviča un kam jāveic manipulācijas ar telpām, stundām un skolotājiem un no kuras atkarīgs, lai nebūtu ne pārslodze, ne dikstāvju. Arī mācību pārzīne S.Šķimele nebrauc ar pirkstu pa stundu grafiku, bet uzgriež informātikas kabinetā numuru un saņem precīzu informāciju, kur ir katrs skolotājs un katra klase.

Pamazām vidusskolēni pieradinās arī pie desmit ballu atzīmju sistēmas. Nedaudz gan pieminot pērnā gada divpadsmitnieku rūtoto pieredzi, kuri, ne bez Izglītības ministrijas ziņas, tika noskapoti, ka vidusskolas atestātā arī parādīsies balles, jo visu gadu viņu zināšanas novērtēja ar tām, taču isi pirms mācību gada beigām nāca norādījums visu pārceļt tradicionālajā piecu ballu sistēmā. Šogad — desmitnieki. Tomēr desmitniekus burtnīcās tā arī neierauga, un velti vecāki tirda savus dēlus un meitas par vīstecamāko atzīmi. Devīpas un desmit balles praktiski netiek liktas, jo ir ieteikums tādejādi novērtēt ne tās, no skolotāja saņemtās, zināšanas, bet tās, kuras skolēns vēl ir papildinājis ar savām, padziļināti studējot vielu, iegūtām. Bet saņemtās astoņas balles ir stabils piecnieks.

Nāv vairs tradicionālās stundas ar izsaukšanu un atbildēšanu. Tās vietā it kā šķietama brīvība, kas tomēr prasa spēju koncentrēties, strādāt plānveidīgi un sistemātiski, vārdu sakot, pieradināt sevi pie patstāvīgām studijām. Vidusskolēni klausās lekcijas, organizē nodarbibas, seminārus. Katru lielāku tēmu beidzot, ir ieskaite.

Kā šādu mācību sistēmu vērtē autoritāta persona — mācību pārzīne Skaidrīte Šķimele, kas pedagoģes darbā nostrādājusi 19 gadus?

— Tikai pozitīvi. Šāda sistēma ļauj pamatīgāk sagatavoties un apgūt to, kas dzīvē katram būs vajadzīgs. Bez tam skolā vēl ir daudz fakultatīvu kursu un priekšmetu, kur zināšanas papildināt. Iespējas ir milzīgi lielas, tiem, kas tās izmanto. Protams, pareizi izvēlēties nozīmē lielu atbildību.

L.Rancāne

Sporta klubs „Cerība” informē

Volejbols

„Cerību kausa” izcīņas finālturnīrā veiksmīgi piedalījās treneres Margaritas Kozlovas audzēknes (1979.g.). Viņas uzvarēja Kuldīgas un Rīgas volejbolistes, zaudēja Daugavpils I komandai un nespēja neizšķirti (šinis sacenšanās tas ir iespējams) ar Jēkabpili Daugavpils II komandai un izcīnīja trešo vietu (aiz Daugavpils un Jēkabpils pārstāvēm).

Futbols

„Vārpas” čempionātā Preiļu „Cerība” uzvarēja Olaini (2:1), bet Līvānu „Kristāls” — Madonu (2:1) un nospēja neizšķirti (1:1) ar Smilteni.

Skolu kausa izcīņā (1979.-1980.g.) pāri bija Preiļu 2.vidusskolas futbolisti, atstājot aiz sevis abas Līvānu vidusskolas, Preiļu 1.vidusskolu, Sīļukalna, Galēnu, Dravnieku deviņgadīgās skolas un Aglonas vidusskolu.

Arī visjaunākajā vecuma grupā (1981./1982.g.) uzvarēja Preiļu 2.vidusskola, otrajā vietā — šīs pašas skolas otrā komanda. Tālāk iekļuva Preiļu 1.vidusskola, abas Līvānu vidusskolas, Priekuli, Galēnu, Sīļukalna un Sutru deviņgadīgās skolas.

Ja gribāt būt veseli

Helsinki universitātes Farmakoloģijas un toksikoloģijas institūta profesors Heiki Karpinens nācis pie secinājuma, ka sāļš ir ļoti kaitīga cilvēka veselībai. Pēc medīķu atziņām organismam dienā vajadzīgi ne vairāk kā pieci gramī sāļš. Sāļš negatīvā ietekme uz organismu parādās jau jaunībā, bet ar gadiem pastiprinās un noved pie infarkta.

LETA preses dienests

***

Zinātnieku grupa no Sociālo jautājumu pārvaldes Zviedrijā vairākus gadus pētīja profesiju ietekmi uz cilvēku veselību. Visizplatītākās „gadsimta slimības” šobrīd esot sirds un asinsvadu kaites, bet zemnieki ar tām sīrgstot par 40 procentiem mazāk nekā pilsētnieki. Lauku darbos strādājošie esot retāk pakļauti nieru slimībām. Bet vislabvēlīgāko iespaidu zemes darbi atstājot uz cilvēka psihi — psihiski slimi laucinieki esot pat vairākas reizes mazāk nekā pilsētnieki.

Kopumā rēķinot, zemnieki slimojot par 15 procentiem mazāk nekā citu profesiju cilvēki.

„Baltijskoje vremja” ID

Vieglatlētika

Rudens krosā visjaunākajā vecuma grupā individuāli uzvarēja Līvānu 2.vidusskolas skrējēja A.Petrova un Līvānu 1.vidusskolas audzēknis G.Pantelejevs. Komandu vērtējumā labākās bija Līvānu 2.vidusskolas, Aglonas internātskolas un Galēnu deviņgadīgās skolas komandas.

Jaunākajā grupā individuāli uzvarēja I.Aleksejevs no Aglonas internātskolas un J.Verze no Riebiņiem, bet komandu vērtējumā — Dravnieku deviņgadīgā skola, Aglonas internātskola un Riebiņu vidusskola.

Vidējā vecuma grupā uzvarēja I.Sparāne (Vārkavas vidusskola) un V.Meļņiks (Aglonas internātskola), starp komandām — Aglonas internātskola, Vārkavas vidusskola un Dravnieku deviņgadīgā skola.

Vecākajā grupā komandu vērtējumā pirmās divas vietas dalīja

Aglonas un Vārkavas vidusskolas, trešajā vietā — Preiļu 1.vidusskola.

Basketbols

Astoņas dažāda vecuma grupu Līvānu komandas turpina spēles Latvijas jaunatnes sporta centra zonālajās sacensībās. Sešām jau ir reālas iespējas iekļūt starptzonu turnīros.

Imants Babris,
sporta kluba „Cerība”
priekšsēdētājs

Pirmoreiz Reijos notika republikas spēcīgāko soļotāju sacensības. Tajās piedalījās arī mūsu rajona sportisti.

Attēlos: piecu kilometru distancē dodas veterāni; mūsu labākie soļotāji (no kreisās) Gunārs Mikulis, Aigars Salenieks, Kristīne Erte un Normunds Ivāns.

J.Silicka foto

Replika

Neatejot no kases

Kā lai nejut līdzi viņiem — nabadziņiem: visa dzīve ir uz riteniem, darbs tik saspringts, ka neatliek laika aizbraukt uz kādu ne sevišķi tālu valsti, lai turienes krāmu tirgū veiktu izdevīgu barterdarījumu. Bet vispār — kāpēc sevi apgrūtināt ar liekām rūpēm? Labklājības avots ir tepat degungalā, un savu laimi var kalt, kā smejas, neatejot no kases. Bet „kase” — tā ir cibiņa ar metāla monētām, kurā gadās arī pa kādam kārotajam papīrītum. Lai arī „koka”, tomēr — nauda. Tiesa gan, dienas beigās jāatskaitās, bet tā jau ir tīri tehniska lieta. Pirmklasnieka uzdevums: sareizināt pārdoto bijēju skaitu ar to vērtību — un dienas ieguvums zināms. Viena daļa — valstij, kuras transports un benzīns tie izmantoti, otra — sev kabatā. Un bez jebkādiem atskaitījumiem un nodokļiem. Turklāt tā „otrā daļa” nereti ir mazliet lielāka par „valsts” daļu.

Vai nojaušat, par ko ir runa? Nu, protams! Par „laupīšanu uz lieiceļa”, ar kuru laiku pa laikam nodarbojas autobusu šoferi. Pie tam ar mūsu pašu, tas ir — pasažieru, kļušu piekrišanu. Bet pēc tam vēl lamājam valdību un pašvaldību par autobusu biļešu cenu paaugstināšanu. Jā, benzīns kļūst dārgāks. Tā ir realitāte, ar kuru jāreķinās. Taču savā rajonā, savos autouzņēmumos vajadzētu gan reiz iemācīties būt īstiem saimniekiem. Kad pēdējo reizi reisa autobusā redzēts dzīvs kontrolieris? Personīgi es viņu neesmu redzējusi jau ļoti sen. Ja viņš mani noķertu kā „zaķi”, ātri vien zustu iecielība pret šoferi, un nākamreiz par savu naudiņu noteikti paprasītu izsniegt biļeti.

Kad sapratisim vienkāršu patiesību: nekad autobusu parkam tas vai cits maršruts nebūs rentabls, ja šoferi naudu par braukšanu no mums ņems (citim vārdiem, liks sev kabatā), bet biļetes pretī neizsniegs? Tāpēc būsim ne tikai abpusēji pieklājīgi, bet arī prasīgi. Jeb — savilksim ciešāk jostas?

Iraīda Koroļova

TELEVĪZIJA

OTRDIENA, 29.OKTOBRIS

Latvijas TV
17.00 Diena pasaulē.
18.00 Šodien.
18.10 Muzicē I.Galante.
18.40 Rīga videoversijā.
19.10 Dalailama Rīgā.
19.20 Arēna.
19.35 Ziņas (krievu val.).
20.00 Ekrāns bērniem.
20.15 Lūzdu vārdi!
20.30 Panorāma.
21.05 Vizīte.
21.35 Spiets.
22.10 Aci pret aci.
22.50 Latgales TV piedāvā...
23.30 Nakts ziņas.
PSRS CT I
15.00 TZD.
15.10 Mūsu jaunības sporta elki.
15.30 Mākslas filma „Vizīte pie Minotaura”. 2.sērija.
16.40 Kopā ar čempioniem.
16.55 Bērnu muzikālais klubs.
17.40 Politiskie dialogi.
18.10 Aizrautīgu cilvēku pasaule.
18.25 Bloknots.
18.30 TZD.
18.45 Biržas ziņas.
19.00 Turcijas TV vakars.
19.45 Turcijas TV mākslas filma „Piena Ceļš”. 1.sērija.
21.00 Informatīvā programma.
21.40 Mākslas filma „Piena Ceļš”. 2.sērija.
22.40 Mākslinieciski publicistiskā filma „Loks”. 2.sērija.
23.40 TZD.
23.55 Antarktīda. Atgriešanās punkts.
0.25 Sarunas ar bīskapu V.Rodzjanko. 15.raidījums.
0.50 Meistarsacikstes tenisā.
1.25 Mākslas filma „Karāļi un kāposti”. 1.sērija.
Krievijas TV kanāls
PSRS TV II
17.00 Ceļotāju klubs.
18.00 Ceļā uz profesiju. Inženieris.
18.10 Iesildīšanās erudītiem.
19.00 Kongresa dienasgrāmata.

Latvijas TV II

19.15 Lietuvas TV dokumentālā filma „Mans darbs — teātris”.
19.30 Kristīgā programma.
20.00 Vēstis.
20.20 Labu nakti, mazuļi!
20.35 Ģeozinātnieku bērnu mūzikas skola.
21.00 Krievijas meistarsacikstes vindsērfingā.
21.15 Nezināmā Krievija.
22.15 V KPFSR tautas deputātu kongresā.
23.00 Vēstis.
23.20 V KPFSR tautas deputātu kongresā.

TREŠDIENA, 30.OKTOBRIS

Latvijas TV
9.00 Seta.
9.30 Rīga videoversijā.
10.00 Aci pret aci.
10.40 Mācīsimies svešvalodas.
11.20 Vizīte.
11.50 A.Čakam - 90.
17.00 Diena pasaulē.
18.10 R.Kalsons. Svīta „Mozaika”.
18.30 Brīvais mikrofons.
19.20 Par zemes reformu Latvijā. 1.
19.35 LR Augstākajā Padomē.
19.45 Ziņas (krievu val.).
20.00 Ekrāns bērniem.
20.30 Panorāma.
21.05 Ieskats starptautiskajā kamerkoru festivālā.
22.00 Barometrs.
22.30 Lai likten's gara svētīts.
23.30 Nakts ziņas.
23.45 Turnīrs tenisā.
PSRS CT I
6.30 Rīts.
9.05 Mult.filma.
9.25 Kopā ar čempioniem.
9.40 Bērnu muzikālais klubs.
10.25 Mākslas filma „Brālis”.
12.00 TZD.
12.10 Dok.filma „Šī mūzika...”.
12.40 Ceļā uz Albuvilu.
13.10 Meistarsacikstes tenisā.
15.00 TZD.
15.15 Tagad un toreiz.
15.45 Mākslas filma „Vizīte pie Minotaura”. 3.sērija.
17.00 Mult.filma.
17.10 Stunda bērniem.
18.10 Aizrautīgu cilvēku pasaule.
18.25 Bloknots.
18.30 TZD.
18.45 Planēta.
19.15 „Inostrannaja literatura” - 1992.gadā.
19.25 Mākslas filma „Brālis”.
21.00 Informatīvā programma.
21.40 Dzied D.Hvorostovskis.
22.15 Mākslinieciski publicistiskā filma „Loks”. 3.sērija.
23.10 Dok.filma „Maša”.

1.05 Meistarsacikstes tenisā.
1.35 Mākslas filma „Karāļi un kāposti”. 2.sērija.
Krievijas TV kanāls
PSRS CT II
8.00 Rīta vingrošana.
8.15 Vācu valoda.
9.15 Dok.filma.
9.30 Ceļš uz pasaules tirgu...
10.00 „Parunāsim!” A.Raikins.
11.00 R.Bikova centrs.
13.00 Vēstis.
13.15 Mākslas f.„Gravas”. 2.sēr.
14.30 Klaviermūzikas koncerts.
15.10 Saratovas TV dok.filma „Monologi”.
17.00 Koncerts.
17.10 Veiksmes likloči.
17.15 Ceļš uz pasaules tirgu.
17.45 Dok.filma „Dzintara istaba. Kādas leģendas gals”.
19.00 Kongresa dienasgrāmata.
Latvijas TV II
19.15 Situācija.
20.00 Vēstis.
20.20 Labu nakti, mazuļi!
20.35 Filā Donahjū programma.
21.25 Gulaga poezija.
22.15 V KPFSR tautas deputātu kongresā.
23.00 Vēstis.
23.20 V KPFSR tautas deputātu kongresā.

ČETURTDIENA, 31.OKTOBRIS

Latvijas TV
9.00 Darbs un daba.
9.30 Lai likten's gara svētīts.
10.30 Mācīsimies svešvalodas.
11.10 Gadskārtu raksti.
11.40 Ieskats starptautiskajā kamerkoru festivālā.
17.00 Diena pasaulē.
18.00 Šodien.
18.10 Mazā mākslas skola.
18.35 Mult.filma.
18.55 Pēc zvana.
19.25 P.Čaikovskis. Variācijas.
19.45 Ziņas (krievu val.).
20.00 Mult.filma.
20.15 Deputātu komentārs.
20.30 Panorāma.
21.05 „Dzīvīte, dzīvīte...” 1.daļa.
21.25 Zāļais ceļš.
21.55 „Dzīvīte, dzīvīte...” 2.daļa.
23.15 Mūzika senioriem.
23.30 Nakts ziņas.
PSRS CT I
6.30 Rīts.
9.05 Mult.filma.
9.15 Stunda bērniem.
10.15 Dok.filma „Maša”. 1., 2.sēr.
12.00 TZD.
12.10 Iekšlietu ministrija ziņo.
12.25 Baltkrievijas Valsts deju ansambļa koncerts.
13.10 Meistarsacikstes tenisā.
14.15 Telemikss.
15.00 TZD.
15.15 Ja jums vairāk nekā...
16.00 Mākslas filma „Vizīte pie Minotaura”. 4.sērija.
17.10 Ekoloģija. Sabiedrība. Cilvēks.
17.40 ... Līdz sešpadsmit un vecākiem.
18.25 Bloknots.
18.30 TZD.
18.45 Iekšlietu ministrija ziņo.
19.00 ASV mākslas filma „Maltas vanags”.
21.00 Informatīvā programma.
21.40 Eterā - mūzika.
23.55 Par I.Brodskā daiļradi.
0.25 Sarunas ar bīskapu V.Rodzjanko. 16.raidījums.
0.55 Meistarsacikstes tenisā.
1.40 Mākslas filma „Krečinska kāzas”. 1.sērija.
Krievijas TV kanāls
PSRS CT II
8.00 Rīta vingrošana.
8.15 Spāņu valoda.
9.15 Dok.filma.
9.45 Teleeko.
10.15 Mult.filma.
10.25 Dzejas vakars.
11.00 „Burvis”. Raidījumā piedalās J.Tarasovs.
11.40 Zemniecības jautājums.
11.55 PSRS Miss Prese.
12.30 Dok.f. „Par tiem, kas ceļā”.
13.00 Vēstis.
13.15 Mākslas f.„Gravas”. 3.sērija.
14.35 Koncerts „
15.15 Ritmiskā vingrošana.
17.00 Mult.filma.
17.10 TV muzikālais abonements.
17.10 Veselība.
18.10 Sūpuļdziesma noļemtajiem.
Latvijas TV II
18.30 Hokejs. „Rīga” - Minskas „Dinamo”.
20.00 Vēstis.
20.20 Labu nakti, mazuļi!
20.35 Piektais ritenis.
23.00 Vēstis.
23.20 V KPFSR TD kongresā.

KULTŪRA

Jubilejas sarīkojumi

Jura Pabērza simtgades sarīkojumus organizēja rajona galvenā bibliotēka, Preiļu un Jasmuižas muzeji un Rožkalnu pagasta valde.

Uz tikšanās ar izcilā novadnieka radiermi: dēlu Juri Pabērzu — junioru, vedeklu Irēnu un mazmeitu Ilonu Salceviču bija ieradušies ne tikai dzejas mīļotāji, bet arī laudis, kas labi pazina jubilaru.

Akadēmiskāks raksturs piemita piemīņus sarīkojumam Preiļu rajona galvenajā bibliotēkā. Cita publika, cita pieeja. Seit par noteicošo kļuva iepazīšanās ar simtgadnieka dzīves gājumu, tikšanās ar viņa dzeju.

Mazmeitas Ilonas Salcevičas kā jau Latgales literatūras pētnieces stāstījums par Juri Pabērzu bija bagātīgi ilustrēts gan ar izstādē skatāmajiem materiāliem, gan dzejas rindām.

Meikula Apeļa un Jona Cibulskā jubilejas pasākums noslēdza vasaras darbu sezonu Jasmuižas muzejā. Trešā latgāļu literatūrai veltītā izstādē „Tauta grib dzīvot” šoruden iepazīstināja apmeklētājus ar novada kultūras, izglītības un literatūras darbiniekiem — jubilariem.

Rakstnieka un literatūras kritiķa „Latgāļu literatūras vēstures” (1935.gadā) autora Meikula Apeļa deviņdesmitgade ļāva ielūkoties ne tikai viņa literārā, bet arī sabiedriskajā darbībā. Un šeit, it sevišķi novada skolu organizēšanas darbā, viņš nostājās līdzās Nikodemam Rancānam, Alojzam Brokam un vēl vienai šīgada jubilejai — simtgadniecei Valērijai Seilei.

Kā aktīvu sabiedrisko darbinieku un dziļu patriotu Meikulu Apeli 1941.gada 15.jūnijā deportēja no tēva mājām Stolerovā un aizveda uz Sibīriju.

Si aizvešanas diena kā melna siena ir palikusi viņa meitas Apolonijas Apeles (Latvijas Radio režisores) atmiņā. Viņas darba kolēģi no Literāro raidījumu redakcijas bija sagatavojuši nelielu pārsteigumu — sniedza M.Apeļa stāsta par kādreizējo zemes dalīšanu lasījumu.

Sava pazemojumu ceļš bija jāiziet vēl vienam jubilāram — skolotājam un literatūras darbiniekam Jāņam Cibulskim. Sirmo gaviņu astoņdesmitās dzimšanas dienas priekšvakarā jo sirsniņi sveica kultūras darbinieki no Daugavpils un Rīgas. Daugavpils latgāļi bija pat sarūpējuši J.Cibulskā atziņu grāmatīņu. Tā ir interesanti izdota — autora rokkrasta.

Starp daudzajiem sarīkojuma viesiem lai minām dzejniekus Andri Vējānu un Pēteri Jurciņu, filozofu un zinātnieku Pēteri Zeili, literatūrzinātnieci Ilonu Salceviču un daudzas citas Latgales kultūrā zīmīgas personas.

Voldemārs Romanovskis

Par izglītību Latvijas brīvvalstī

Oktoibrī Preiļu rajona kultūras namā bija skatāma izstāde „Izglītība Preiļu novadā XX gadsimta 20.—40. gados”.

Ideja par izglītības stāvokļa atspoguļošanu mūsu pusē Latvijas brīvvalsts laikā radās sakarā ar to, ka Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā nu jau četrus gadus glabājas Aglonas ekspedīcijas laikā iegūtie Putānu pamatskolas arhīva dokumenti, kuri līdz šim nav bijuši pieejami plašākai sabiedrībai.

Kādreizējā Latgales centrālā muzeja vadītāja (vārkaviete) Tekla Laizāne rakstīja: „Jo vairāk mes pazeistam savu senotni, jo vairāk imīlojam savu tautu. Kotrs Latgolas styureits dveš ar gora kulturu”.

Izstādē atspoguļotie materiāli, arī vēstures dokumentārie avoti, ļauj iepazīt, kāda bija patiesā aina izglītības laukā, kritiski katram pašam to izvērtēt un izdarīt secinājumus par to, kas bija pozitīvs un kas negatīvs.

Muzejā ir uzkrātas fotogrāfijas un pastkartes, kurās attēlotas skolu ēkas, ģimnāzija, lauksaimniecības skolas, kuras atradās Preiļu novadā, skolotāji un skolēni. Šo fotogrāfiju klāstu varētu paplašināt, pateicoties Preiļu novada iedzīvotājiem, kuri palīdzētu muzeja darbiniekiem saglabāt nākamajam paaudzēm mūsu vēstures liecības.

Vērtīgs ir albums par Daugavpils apriņķa skolām 1938.gadā, kuru muzejam nodevā VDK Preiļu nodaļas darbinieki.

Ļoti lielu palīdzību mums sniedza Aglonas pensionētais skolotājs Donāts Valainis, kurš ir savācis lielu klāstu fotogrāfiju, no kurām iegūstam daudz informācijas par skolu un ģimnāziju darbību Aglonas pusē. Viņš arī dalījās atmiņās par savu mācību laiku Putānu pamatskolā, Aglonas vīriešu ģimnāzijas „B” klasē, par skolotāja darbu Putānu pamatskolā.

Izglītība nav iedomājama bez mācību grāmatām, īpaši izdalītas Putānu pamatskolai 30.gados ziedotās grāmatas, atsaucoties uz K.Ulmaņa „Draudzīgo aicinājumu”. Ieskatu par skolēnu intelektuālo spēju attīstības pakāpi sniedz bijušās Putānu pamatskolas un citu bibliotēku grāmatas, kuras tikušas aizrautīgi lasītas.

Laikmeta garu palīdz izprast nedaudz priekšmeti no muzeja fondiem — Putānu pamatskolas spogulis, globuss, grifeles tāfelīte, susināmā prese, sienas pulkstenis, galds, krēsls, petrolejas lampa, skolas soma.

Ši informatīvā izstāde mums neļāva iepazīstināt apmeklētājus ar N.Rancāna sastādītajām grāmatām, ar Alojza Broka darbiem, ar izglītības darba rezultātiem. Tas viss vēl priekšā. Mēs turpināsim aizsākt arī nākošgad un tadē ceram uz jūsu atsaucību un sadarbību.

Regīna Pastare, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja jaunākā zinātniskā līdzstrādniece

GALVENAIS REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950.gada 29.marta, otrdienās un ceturtdienās.

Dibinātājs un izdevējs — apgāds „Avīze”, Rīga, K.Barona ielā 2.

Reģistrācijas apliecība Nr.0091.

Redakcijas adrese: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Tālrunis 22305.

Datorsaitkums. Iespēstis ražošanas apvienības „LITTA” Daugavpils tipogrāfijā. Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 nosacītā iespiedloksne.

Metiens latviešu izdevumam 9172, krievu — 3280.

Pasūtījuma indekss 68169.

RAIBA IR ŠĪ PASAULE

Iznemot tos, kas uzstīti gaisā

Omskas arsenālā pārskaitīja, vai visi šaujāmie ir uz vietas. Bija, izņemot tos, kas „uzstīti gaisā”, jo trūka 14 automātu un 208 pistoļu — par „melnā tirgus” cenām to visu bija izpārdevuši tie Padomju Armijas karavīri, kuru pienākums bija ieročus apsargāt.

Lietuvieši palīdz Ļeņinam

Sevastopoles tuvumā dzīvo nepārasta ģimene: tēvs, māte, 7 bērni. Neparasta nevis tāpēc, ka bērnu pulciņš paprāvs, bet tāpēc, ka uzvārds viņiem tāds divains — Ļeņins.

Ģimenes galva Vidislavs Nikolajevičs Ļeņins pastāvēja žurnālistiem, ka lolojot sapni atvērt šosejas malā privātuzņēmumu — krogu — un nosaukt to „Pie Ļeņina”. Vietējās preses pārstāvji tikai smīnējuši, bet Lietuvas laikraksts „Soģeistvijs” gluži nopietni meties palīgā, izziņojot naudas līdzekļu vākšanu.

Lai šoferim būtu drošāk

Maskavas ielās parādījušies takometri, kam salonā iebūvēta caurspīdīga šķērssiena no aviācijas stikla. Aizmugurē sēdošie pasažieri vairs nevarēot iesist šoferim pa galvu vai nožņaupt ar auklu.

Avīze bez nosaukuma

Žurnālistikas praksē nepieredzēts gadījums piedzīvots Uzbekijā: avīzes, kas līdz šim iznāca ar nosaukumu „Sovetskaja Karakalpakija” (“Padomju Karakalpakija”) redakcija jaunāko laikraksta numuru izdevusi... vispār bez nosaukuma.

Piedalieties konkursā!

Laikrakstā „Kuranti” (Maskava) izsludināts literārs konkurss. Tiklāb profesionāli dramaturģi, tā arī jebkurš neprofesionālis uzaicināti sacerēt traģikomēdiju 2 cēlienos ar prologu un epilogu, ir minētas darbojošās personas.

Sauciet, sievietes, „Urā!”

Laikraksta „Kuranti” korespondents A.Popovičs ziņo no Dienvidsahālinas par neparastu, toties, kā izrādījies, visai efektīvu pašaiszargāšanās metodi. Kāda sievietei nekautīgi uzmanies hulīgāns, tuvumā citu cilvēku neesot bijis, pretošanās acimredzot būtu veltīga.

„Mersedess” — bum, trah!

Maskavā pie kāda benzintanka, kā allaž, gara rinda. Bez rindas piebrauc lepnis sudrabkrāsas „Mersedess — Benz”. Rindā gaidītāji protestē „Mersedesa” īpašnieks atļaujas vēl palaist muti: „Kad jums būs tāda mašīna, jums arī nevajadzēs gaidīt...”

No rindas izbrauc „žigulītis” un ar visu sparui ietriecas lepnajā „merdesā”. Bum, trah!, Žiguļa” īpašnieks saka „mersedesa” īpašniekam: „Kad jums būs iespēja mainīt auto kā man, tad arī varēsiet riskēt list bez rindas!”

„Baltijskoje vremja” ID

VALSTS LĪVĀNU BIOĶĪMISKĀ RŪPNĪCA

aicina pastāvīgā darbā par kontrolmērinstrumentu un autoatizācijas ceha priekšnieku — speciālistu ar augstāko izglītību un darba stāžu ne mazāku par 3 gadiem vienā no šādām specialitātēm:

- automātika un telemehānika,
- rūpnieciskā elektronika,
- tehnoloģisko procesu un ražošanas automatizācija.

Mēneša pamatalga — 750 bl., ir premiālās piemaksas. Pieteikties rūpnīcas kadru daļā, telefons: Līvāni 44457.

Preiļu pagasta valde

paziņo, ka Preiļu pagasta zemes ierīcības projekts tiks izliktis apskatīšanai Preiļu pagastā no 1991.gada 4.novembra līdz 16.novembrim. Zemes ierīkotājs konsultēs pirmdienās, ceturtdienās un piektdienās no plkst.9.00 līdz 16.00.

Barkavas lauksaimniecības skola

papildus uzņem audzēkņus šādās specialitātēs:

- „BC” kategorijas šoferis (apmācības laiks 5 mēneši, uzņem jauniešus no 17 gadiem 7 mēnešiem).
„AV” kategorijas traktorists (apmācības laiks 6 mēneši, uzņem jauniešus no 16,5 gadiem).

Skolas adrese: Madonas rajons, Barkava, Dzīrmavu ielā 1. Telefons 36501.

PREIĻU MĒBEĻU KOMBINĀTS „OZOLS”

aicina darbam mājās koka izstrādājumu virpotājus. Apmaksa pēc vienošanās. Telefons 23808.

Šī gada 1.novembrī Preiļu veterinārajā slimnīcā no plkst.8.00 līdz 12.00 notiks suņu vakcinācija pret suņu mēri.

SVEČĪŠU VAKARS

L.Klapanu kapsētā plkst.14.00, Borbaļu kapsētā plkst.15.00, Pilišķu kapsētā plkst.16.00, Stabulnieku kapsētā plkst.17.00.

Rožupes pagasta valde

Rožupes pagasta iedzīvotājus uz medicīnisko apskati Rožupes feldšeru un vecmāšu punktā 5.novembrī no plkst. 9.00 līdz 13.00. Strādās fluorogrāfs, terapeits, akušiere

Šī gada 1.novembrī no plkst.9.00 līdz 13.00 Rudzātu pagasta feldšeru un vecmāšu punktā notiks iedzīvotāju fluorogrāfiskā apskate. Pagasta valde

Es būšu, mans bērns, tavās siltajās acīs un klusajos vārdos, ko sacīsi tu...

P.Vilpis Esam kopā ar Lūciju Armani, TĒVU smiltājā izvadot. Kolhoza „Vārkava” 1. iecirkņa kolektīvs

Lai tēva mīla paliek dziļi sirdī Par avotu, kur mūžam spēkus smelt. Sāpju brīdī esam kopā ar Anastasiju un Pēteri, TĒVU mūžībā aizvadot. Kolhoza „Vārkava” dispečeru un šoferu kolektīvs

Pārdod

govi. Zvanīt 35321; govi Rudzātos. Zvanīt vakaros 18329, dienā 18284;

4 gadu ķēvi. Telefons 21387;

GAZ—24 un GAZ—21 dzinējus ar rezerves daļām, jaunu vienasīgu piekabi — kravas kaste ar GAZ—53 dubultriteņiem. Zvanīt: Jēkabs 34343 (darba laikā), 31617 (pēc darba);

steidzami motociklu „IŽ-Planta-Sports” braukšanas kārtībā. Zvanīt 22818 pēc plkst.19.00.

Pērk

jebkuru dzīvokli ar ērtībām Preiļos vai Līvānos. Zvanīt 22209 vai 8-22-617291.

Maina

divstābu dzīvokli ar ērtību Ķekavā pret līdzvērtīgu Preiļos. Tālrunis 21105.